

Lastovice na povratku.

Iz Afrike so priletele preko morja. Kako veselo je bilo to romanje! Pustile so za seboj puste, nevljudne puščave, visoke, okorele piramide in bregove Nila, pa jadrale po zračnem morju. Nad njimi neskončno nebo, pod njimi morje brez konca in kraja. Nikjer ni bilo drugega nego sama voda in zrak. Kje je bila vendar stezica, po kateri je bilo treba hoditi? Kje državna cesta, ki je peljala v severno domovino? — Nikjer! Kdo pa jim je kazal pot, kdo jim povedal, če niso morebiti že zašle s pravega tira? — Nihče!

Nihče? I, kako pa so našle potem vselej pravo pot? — O, globoko notri v malih prsih je bil nevidni kašipot, ki jih je gnal naprej, naprej, vedno le naprej. In če so se tudi očesca zastonj ozirala po kopnini in po hrani — nevidni spremljevalec jih je le gnal naprej, in krilata družba je romala hrepeneč in polna zaupanja v daljavo.

Postavni junaci so bili ti ptiči — lastovičji. Kamižolica je blestela kot črn demant in odsevala modro-zeleno. Prsi pa je pokrival snežnobel predpasnik, ki se mu ni moglo očitati najmanjšega madeža. Kot strelica je švigalo vitko telesce s priostrenimi krili in škarjastim repom skozi zrak.

Glejte, ko se je jela že oglašati utrujenost v neprekosno vztrajnih kreljutih, je zazvenel iz sprednje vrste vriskajoč klic. O veselje!

Pod njimi vstaja v meglenih črtah suha zemlja iz morja, vedno bliže in bliže, dokler ne zažari v solnčnem svitu. Kakšna blažena dežela je to! Oljke, pinije, lavorjevi grmi krasé griče, spomeniki rajnkih žaljujejo v senci cipres, ljudje plamenečih oči prebivajo pod modrim nebom.

Pač je lepa ta dežela primorska, a naše potnicečitajo z obrazov prebivalstva, da se ne čuti srečnega, čeprav biva pod tem rajskim nebom; zato jo vrežejo naprej, v ožjo domovino, ki ne tiči pod tujim jarmom. Pod slovensko nebo, v senco slovenske lipe, k slovenski hiši, med slovensko ljudstvo jih žene skrivnostna sila v malih prsih. Kako srečne so bile svoje dni tamkaj, ko so rasle v varstvu skrbnih staršev! Visoko gori pod slemenom, napol v zraku, je visela njih zibelka. Ko pa so bile že tako velike, da so lahko pomolele glavico skozi okence svoje hiše — oj kakšen čaroben svet se jim je odprl! Sredi dvorišča je stala velika, velika lipa,

ki je širila rajsko vonjavo v ozračje, med listi pa je brnelo na tisoče čebelic po sladkem cvetju. Spodaj pri tleh pa se je zabavala kričava truma kokodajskega rodu, se je solnčil renčeči Čuvaj, in so brzeli v pridnem delu ljudje sem in tja. O, lepo je bilo takrat, tako srčkano domače in tako polno miru! A kako blaženo jim je bilo pri srcu šele tisti dan, ko so stale prvikrat pred oknom svoje palačice, dvigale po navodilu staršev še neizkušena krilca, se dvignile nato v zrak in se dale nesti lahkotnemu zrakoplovu svojih lastnih peroti! Tega občutka ne more izraziti niti neutrudni lastovičji jeziček. Takrat so gledale prvič dol z nebesne modrine na slovensko zemljo, na krasne gozdove in zelene dolbrave, na reke in valovita žitna polja, slišale so slovensko pesem iz slovenske hiše in občutile prvikrat blagodejno toploto slovenskega solnca.

Seveda, pozneje, pozneje je postalo marsikaj drugače. Solnce je jelo prihajati v gosti redkeje, pogostejše je padal dež, bogate njive so se spremenile v strnišča, in listje je padalo brez prestanka raz drevje.

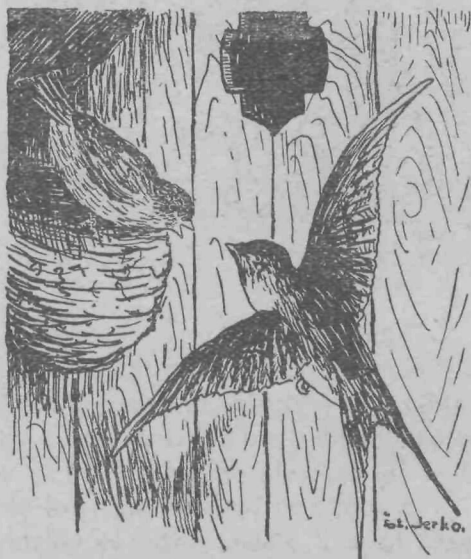
Tedaj se je bilo treba posloviti, oditi iz domovine: tako je velevala starodavna postava. A v tujini naše znanke niso pozabile slovenske hiše; spet se jim izpolnjuje globoka želja: iz egiptovskega prognanstva jih vleče mogočen nagon domov, k rojstni zibelki, pod lastni krov.

* * *

In spet je zasinila pred njimi dežela iz megle. Za njimi so bile skalnate gore, deloma še pokrite s snegom in ledom, za njimi kraške doline, ječeče v robstvu. V temni noči so zaslišale lastovice pod seboj šum široke Drave in Save in Mure, in ko je zjutraj vzhajalo solnce, je vriskala hrabra truma pozdrav slovenski hiši. Na strešnem slemenu zbrane so zapele dobrodošlico slovenski domovini. Ljudje spodaj so jih slišali in se radovali ljubih gostov, ki so donesli pomlad v deželo. Nato pa so se razšle, vsaka v dedno hišo svojih staršev. Rozinka od lanskega leta je bila prva med njimi.

Hvala Bogu, domek je tu, pod slemenom visi kot viteški gradič na skali, nepoškodovan, izvrstno ohranjen. In Rozinka pohiti vanj, da spet vidi ljubljene, stari prostorček. Toda — o joj! Robot deček ji privrši iz gnezda nasproti, oblečen v zanikarn rjav suknjič, in naša znanca mora čuti grde besede:

»Ali je ciganija že spet tu, ta nebodijetrega? Proč iz moje hiše, da mi ne pridete preblizu s svojo golaznijo. Hiša je moja, z velikim trudom

sem jo popravil. Vso zimo je bila zapuščena in je razpadala. Proč od tod, potepuhinja!»

In dečakovo perje se je naščepirilo, njegov glas je kar brnel kot počen bron. Rejeni trebušček njegov je lastovici zapiral vhod. Nazadnje pa je prišla še njegova žena, se vsela na strešni žleb in jela še hujše kričati in zmerjati:

»Kaj, ti ptiči, ki Bogu kradejo čas, so že spet tu? Seveda, vi bi radi ležali v mehko nastlani pernici in da bi vas redili pošteni ljudje? A iz te moke ne bo kruha. Glejte, da se mi čimprej spravite s poti! Dovolj grenkega znoja nas je stalo, da smo lepo očedili ta vaš brlog. Niti

povedati se ne da, koliko nesnage je bilo v njem. Čedni ptički so morali bivati prej notri! Zdaj smo vse lepo uredili, kakor gre za gospodo, lepo in mehko obdali vso opravo, in zdaj bi vi radi noter! O verjamem, da vas mika, mene bi tudi! A jaz pravim: Iz tega ne ne bo nič in o tem dovolj!»

Jeznorita vrabulja je zletela k durim gnezda, se stisnila poleg moža, in oba sta kričala na vse pretege proti lastovkam tako, da bi bile reve skoro oglušele.

Najprej so bile vse poparjene, potem pa so hotele vzeti gnezdo z naskokom. A kmalu so uvidele, da ne bodo uspele proti vsiljivim drznežem, kajti že se je zgrinjala vsa rjava žlahta od vseh strani in podpirala roparska ardita z grdim kričanjem. V gnezdo sploh ni bilo mogoče priti, kajti vhod sta zapirala pritepenca, ki se nista genila od njega.

Slednjič so opustile lastovice-ubožice vsak poizkus, da si osvoje domačo hišo. Z glasno tožbo so obletavale sleme, a nikogar ni bilo, ki bi jim bil pomagal do pravice. Oj, kako žalostno je bil svidenje z domačo livado, kako lepe so bile sanje o ljubi stari rojstni hišici! Iz nje naj bi pokukali v svet tudi njihovi otročiči ter tvegali prvi izlet v bajno ozračje. A zdaj? Lepe sanje so proč, razbita zaželjena sreča. — — —

* * *

Solnce je bleščalo dol z modrega neba na polje in gozd, na hišo in lipo pred njo, pa tudi na gnezdece, ki sta si ga bila napravila lastavici Rozinka in njen soprog. Ravno letata obedve kot strelici po zraku in lovita mimogrede mušice, ki se igračkajo brezskrbno v solncu, nato pa s pleonom k gnezdu, kjer se steguje četvero lačnih vratov iz gnezda. Rozinka mlajša dobi komarja in zadovoljno se pomakne nazaj.

Lastovica ima nov dom ob stari hiši, in nova sreča ji je spet vzevela.

(Dennert — Idila iz narave.)